GAZETA KRAKOWSKA

Nro 5.

Z KRAKOWA DNIA 16 STYCZNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

Na Posiedzeniach Rzeczypospolitey Krakowskiey 3 i 5 Stycznia 1820 Izba Prawodawcza zaiąwszy się decyzyą Budżetu wydatków Kraiu na rok 18$\frac{20}{21}$ stósownie do opinii Kommissyi Skarbowey postanowiła Budżet Wydatków iak następuie:

		zlp.	gr.
Tytuł I.	Na Senat Rządzący pensye . .	308,479	
— II.	Na koszta Kancellaryi Senatu i opał . —	14,587	7
— III.	Sądownictwo . —	138,200	—
— IV.	Akademiia . —	403.433	15
— V.	Koszta opału dla Akademii i szkół . —	7049	5
— VI.	Na Milicyą i Zandarmeryą . . . . —	147.543	9
— VII.	Na kompetensye —	27,496	20
— VIII.	Instytuta Dobroczynności . . . —	53,182	23
— IX.	Więzienia . . —	40,746	2
— X.	Na opłacenie prowizyi od Kapitułów dłużnych . . . , —	4130	7
— XI.	Na Budowle Rządowe . . . . . . —	52,802	14
Tyt: XII.	Na czyszczenie Miasta Krakowa i oświecenie lampami Ulic i domów Rządowych tudzież Rekwizyta ogniowe . . . . —	30,000	—
— XIII.	Na ogólne potrzeby Kraiowe. . . —	44,913	10.
— XIV.	Na Administracyą dochodów Niestałych —	37,129	12
— XV.	Extraordynarya. —	15,658	23.
— XVI.	Na Giełdę Kupiecką. . . . . . . —	4000.	—

Ogół wydatków Rzeczypospolitey Krakowskiey złp. 1,329,351 gr 27.

Przy decyzyi powyższego Budżetu wydatków Tytułami przedsięwziętey, *co do Tytułu IV. wydatków na Akademiią* JW. Reprezentant Soczyński przymawiaiąc się w uwadze, iż corocznie widzi powiększony Budżet Akademii żądał, ażeby przeszłoroczny Budżet pozostał. JW. Delegowany Senator Kucieński z powodu wniosku JW. Reprezentanta Soczyńskiego dowodził z Artykułu 130 Statutu urzą-

dzącego Zgromadzenia polityczne, iż ieden członek Reprezentacyi nie może stanowić Budżetu, lecz rozwaga Izby Prawodawczey odnosić się winna do proiektowanego Budżetu przez Senat lub Kommissyą Skarbową. JW. Reprezentant Słotwiński z powodu wniosku JW. Reprezentanta Soczyńskiego pozostawienia Budżetu Akademii z przeszłego roku, żądał przytoczenia powodów dla których iest przeciwnego zdania z Opinią Kommissyi Skarbowey, która proiektowany przez Senat na r. 18$\frac{2}{2}$ Budżet w całości prawie przyięła, dlaczego nie przeciwił się podwyższeniu na Senat i Sądownictwo, a żałuie małego bardzo dodatku na ulepszenie Stanu Akademii przez zaprowadzenie nowych Katedr, a następnie pomnożenie liczby uczących się, których konieczne wydatki stanowią iedno z pierwszych źródeł dochodów Obywatelskich. JW. Reprezentant Soczyński popieraiąc swóy wniosek, wywodził powiększenie tegorocznego Budżetu o złp. 18000 w utworzeniu pensyi dla Sekretarza wielkiey Rady Uniwersytetu, Archiwisty Szkoły Głównej, professora oryentalnych języków, Matematyki elementarney, Mineralogii kosztów Reytschuli, Malarni i tym podobnych. JW. Reprezentant Hrabia Stadnicki Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey zabrawszy głos, przedstawił Izbie Prawodawczey powody popieraiące opinowane przez Kommissyią wydatki na Akademiią, a następnie dowodząc, iż udział swiatła iest pierwszą zasadą szczęścia Kraju, wyraził, iż Kommissyia Skarbowa baczna na honór Narodowy i Sąd ościennych Mocarstw, z wszelką gorliwością zwracała Uwagę na proiektowane wydatki w Tytule dotyczącym oświecenia publicznego, a znalazłszy te za niezbędny środek do utrzymania w należney świetuości Akademii tuteyszey, poddaie decyzyi Reprezentacyi Narodowey, w przekonaniu, iż nieodłącznemi powoduiąc się zasadami, nie odmówi swego zaufania Kommissyi Skarbowey, którey członków wyborem swym zaszczyciła. Daley zabrał głos JW. Reprezentant Lipczyński członek Kommissyi Skarbowey, którego na pismie złożony, w przyszłym Numerze Gazety będzie umieszczony. JW. Reprezentant Mąkolski przymawiaiąc się do powyższych wniosków, uważał niestosownym żądanie JW. Reprezentanta Słotwińskiego co do tłomaczenia się przez JW. Reprezentanta Soczyńskiego z zdania swego, a następnie utrzymywał nieużyteczność exystuiącey Katedry języków oryentalnych, przedstawiaiąc zniesienie teyże w względzie oszczędności wydatków na przyszłym Budżecie. JW. Reprezentant Słotwiński w przymówieniu się do głosu JW. Reprezentanta Hrabi Stadnickiego, oświadczył, iż do tego nie może nic więcey dodać, iak tylko odczytać wyrazy Naywspanialszey odpowiedzi Nayiaśnieyszego Alexandra przez Dziennik Rządowy w r. 1817 ogłoszoney, który to Monarcha Akademiią uważa za pierwszą Oyczyznę w Ziemi Klassyczney Muz Polskich, od którey zakwitnienia z leży pomnożenie się obcych Uczniów, którzy sowicie wynagrodzą pierwsze dla Akademii ofiary, czego zapewne spodziewać nie można, gdyby Jaśnie Wielmożni Reprezentanci żałowali części

dochodów kraiowych, do tak ważnego celu, zwłaszcza w tym przypadku kiedy też dochody nawet na podwyższenie kosztów Administracyi wystarczaią. Na wniesienie JW. Reprezentanta Hrabi Bobrowskiego Delegowanego Sędziego Pokoiu wywodzącego z dalszey osnowy powołanego przez JW. Reprezentanta Słotwińskiego reskryptu Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla Alexandra na potrzebę oszczędności wydatków kraiowych, JW. Repr. Mąkolski czytał dalszy ciąg tego reskryptu, a JW. Soczyński zwracał uwagę na utwarzanie coroc nie nowych podatków, dla zakrycia deficit z względu pomnażaiącego się Budżetu wydatków z przeciążeniem Obywateli w zaprowadzonem podatku osobistem i na ten rok proiektowanym Skurowym. JW. Marszałek z powodu powyższych wniosków wezwał Kommissyią Skarbową do przedstawienia szczegółowo proiektów obeymuiacych podwyższenie Tytułu na Akademią przez Senat Rządzący inicyowanych JW. Reprezentant Kryspin Hrabia Zeleński przeciwiąc się wprowadzaniu szczegółowo dodatków do Budżetu w Tytule na Akademią opierał zasadę swego wniosku na Artykule 131 Statutu urządzaiącego zgromadzenia polityczne stanowiącego: iż Izba Prawodawcza w ogóle Tytułami Budżet wydatków decydować winna. JW. Delegowany Senator Kucieński z względu powyższego wniosku odwołał się do reskryptu Kommissyi Organizacyyney z dnia Lipca r. 1818 N. 118 mocą którego postanowiono: "iż ani zgromadzenie Reprezentantów, ani Komitet finansowy tegóż zgromadzenia nie będą mogły roztrząsać iak tylko Artykuły w nadeszłych od Senatu proiektach do Budżetu rozchodów zawarte, nie pozwalaiąc sobie wotowania ani wprowadzania innych proiektów do wydatków ;,, z tego przeto wynika konieczność decydowania szczególnych proiektów Senatu odnoszących się do Budżetu wydatków. Gdy JW. Marszałek wezwał Izbę Prawodawczą do rozwagi nad proiektem obeymuiącym wydatek na Katedrę Matematyki Elementarney Złp. 3000 i tyleż na Katedrę Mineralogii, którego przyięcie, Kommissyia Skarbowa zaopinowała, JJWW. Delegowany Senator Kucieński i Delegowany z Akademii Czermiński, wywodzili konieczną potrzebę tych dwóch posad przez Wielką Radę Uniwersytetu ustanowionych, odnosząc te rownie i do proponowanych wydatków naymu Reytschuli na potrzebę Szkoły ieżdżenia i zapłacenia czynszu z lokalu na malarnią i Szkołę rzeźbiarstwa, któren iest idealnym, gdyż przychód z czynszów i domów Akademickich w swym mieyscu położony wynadgrodza ten wydatek; dodał nadto JW Delegowany z Akademii Czermiński, iż konieczność ustanowienia Katedry Matematyki elementarney utwierdza szczególniey to przekonanie, że przybywaiący do Uniwersytetu uczniowie zagraniczni z systematu Nauk za granicą dawanych, nie będąc do tateczniе obeznani z Matematyką elementarną, nie są w stanie przyiąć w Uniwersytecie Nauki Matematyki wyższey. — Nakoniec JW. Delegowany Senator Kucieński, z względu wniosku JW. Repr. Soczyńskiego, iż wydatki na Akademią na rok $18\frac{20}{21}$ są o złp. 18000 podwyższone iak ie Budżet z roku $18\frac{19}{20}$ obeymuie, oświadczył, iż te istotnie tylko o złpol. 1760 zwiększone są, gdyż na te przyby-

wa z pensyi zmarłego Idz. Jacka Przybylskiego złp. 4000 dowodząc przytym Budżetem Akademii z roku bieżącego 1818, że na tymże posady podane przez JW. Repr. Soczyńskiego, iakoby za nowo utworzone, są umieszczone. — JW. Repr. Soczyński obstaiąc przy zdaniu swym przeciw proiektowanemu podwyższeniu wydatków w tytule na Akademiią dodał, iż gdy przeszłego roku Budżet Tytułami był urządzany i Kommissyia Skarbowa nie tłomaczyła się z szczegółow onego, nie znayduie w tym przekonania z wniosku JW. Delegowanego Senatora Kucieńskiego. — Gdy przeto w względzie proiektu obeymuiącego wydatek na katedrę Matematyki elementarney w ilości złpol. 3000 i na katedrę Mineralogii złp. 3000 nie było iednomyślności, przez skutek przedsięwziętego kreskowania, gdy za proiektem okazała się większość głosów, JW. Marszałek ogłosił przyięcie proiektu z umieszczeniem wydatku tymże obiętego w tytule IV. na Akademiią. — JW. Repr. Soczyński przymawiaiąc się utrzymywał, iż decyzyia proiektu 7/8 częściami nastąpić powinna, lecz JW. Marszałek odwołał się do odpowiedzi Senatu na przełożenie w tym względzie od Izby Prawodawczey uczynione, wskazuiące, iż nowe dodatki do Budżetu prostey większości głosów ulegaią.

Następne proiekta tyczące się podwyższenia wydatków na Akademiią zostały iednomyślnie przyięte.

Dalszy ciąg w przyszłym Numerze Gazety.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Warszawy d. 8 Stycznia.

Otrzymaliśmy tu smutną z Kozienic wiadomość, o zeyściu tam z tego świata w dniu 5 b. m. po krotkiey chorobie JW. Jenerała artyleryi Sierakowskiego.

Z Berlina d. 6 Stycznia.

Nayiaśnieyszy Król Jmć raczył na prośbę uwolnić od służby Ministra stanu i woiennego Jenerała porucznika Boyen, a na iego mieysce mianować Ministrem woiennym Jenerała porucznika nad Renem dowodzącego Hacke. — Jenerałowi porucznikowi Pirch II. powierzył J. K. Mość dozor nad woyskową edukacyią i przywrocił go do czynney służby. Jenerał major Grollman otrzymał na prośbę uwolnienie od służby. Daley uwolnił J. K. Mość od obowiązków rady stanu i ministrowstwa Ministrów stanu Beyme i Barona Humboldta, zachowuiąc sobie użycie ich nadal. Urządzenie sprawiedliwości, którem trudnił się Minister stanu Beyme, powierzone iest oddzielney kommissyi pod kierunkiem Kanclerza stanu Xcia Hardenberg, a wydział sprawiedliwości Ministrowi stanu i sprawiedliwości Kircheisen. Minister stanu Beyme trudnić się iak dotąd daley będzie rewizyią ustaw. — Wydział spraw wewnętrznych po Ministrze stanu Baronie Humboldt przeszedł znowu na Ministra stanu Schuckmann, a wydziałem spraw Xstwa Neufszatel trudnić się znowu będzie Kanclerz stanu Xże Hardenberg.

Gabinetowem pismem z d. 30 Grudnia r. z. raczył J. K. Mość postanowić, iż wychodzące w Niemieckim ięzyku pisma w Anglii, Francyi, a w Niderlandach w wszelkich ięzykach do wszystkich kraiow

Monarchii Pruskiey nie będą nadal wpuszczane, ani przez nie przechodzić mogą.

Stósownie do zawartey między Prussami i Austryią umowy względem wydawania sobie nawzaiem zbiegów woyskowych, wyznaczonem zostało z strony Pruss do ich odstawiania miasto Görlitz, a z strony Austryi miasto Reichenbach w Czechach.

Z Paryża d. 29 Grudnia.

D. 25 i 26 znaydował się Król z Xężną Angouleme i Xiążętami na nabożenstwie Bożego Narodzenia w kaplicy zamkowey, potem dał posłuchanie Posłowi Portugalskiemu, Margr. Marialva, który oddał mu list od swoiego Monarchy, i przyymował Król Ministrów, Marszałków, i t. d.

Nowy Minister woienny, Margr. de Latour-Maubourg, poczytał za obowiązek powiedzieć Królowi, iż w całey swey podroży od Kale do Paryża w każdem miasteczku i wsi witany był narodowym wykrzykiem: " Konstytucyia, konstytucyia, żadna odmiana w konstytucyi!,,

Powrot Jenerała Sawary (Xcia Rovigo) był dla Ministrów zawczesny. Hr. Decazes nadaremnie chciał go do odiazdu nakłonić. Sawary nalegał o rozpoznanie iego sprawy, co dnia 27 b. m przez woyskowy sąd pierwszey dywizyi nastąpiło. Znany ten Jenerał iako gorliwy stronnik Bonapartego, chciał mu nawet po drugim zrzeczeniu się tronu na wyspę S. Heleny towarzyszyć, ale mu Anglicy nie dozwolili, i potem znalazł przytułek w Smirnie i Turczech, był zaocznie d. 24 Grudnia 1816 przez sąd woyskowy na śmierć skazany. Stawił się iak wiadomo dobrowolnie i żądał rewizyi swey sprawy. Teraźnieyszy rewizyyny sąd składał się z Jenerała porucznika Damas iako prezesa, z Jenerałów La Grange, Guillemino i 6 innych officerów rożnych stopniów. Obwinienie iego zasadzało się na następuiącym znalezionym bilecie bez daty i adressu: " Mianowałem Doktora Renoult lekarzem więzień stanu; lecz odsunięto go od tego urzędu, chociaż on w roku zeszłym prowadził układy między Elbą i nami. Znany iest Ministrom i sprawi dobrze, co mu powierzonem zostanie. Odbył on kampanije we Włoszech, Egipcie i Polszcze. (Podp. Xże Rovigo.),, Dawniey ieszcze badano rzeczonego Doktora Renoult względem osnowy tego biletu, lecz on wyraźnie wyparł się, ażeby kiedy miał iakowy związek z wyspą Elbą. Małżonka Savarego złożyła razem sądowi pismo za swoim mężem, w którem wyrażonem było, iż chociażby ten bilet pisany był ręką Savarego, co nie prawda, nie dowodzi iednak, by Savary popełnił zbrodnią, zwłaszcza, iż Doktór Renoult zaprzecza głównego czynu. Owczesny sąd woyskowy uznał iednak ten bilet za prawdziwy i osądził Savarego w iego nieobecności iako winnego zbrodni na śmierć. W teraźnieyszym sądzie słuchany znowu był Doktór Renoult iako świadek. Powątpiwał, aby bilet był ręki Savarego, a osnowę iego, co do iego osoby, mienił bydź zmyśloną. Zaprzysiężeni pisarze uznali go bydź ręką obwinionego pisany. W tey niepewności zdaiący sądowi sprawę, nie wchodząc czyli bilet iest prawdziwy lub zmyślony, obstawał tylko przy drugim punkcie obwinienia, że Savary przyiął u-

rząd Jenerała inspektora żandarmeryi od Napoleona i zluzował Marszałka Moncey. Tu wymawiał go iego obrońca P. Dupin: że nie zdradził Króla, że nie przyiął tego urzędu przed 23 Marca, i że przyiał go z rozkazu owczesnego Ministra woiennego Xcia Eckmühl (Davoust.) Słusznąż iest rzeczą, aby karać tego, kt ry słuchał, a przepuszczać temu, który rozkazywał? — Po wysłuchaniu tey dzielney obrony i po 3 kwadransowem naradzeniu u nał sąd iednomyślnie Jenerała Savary za niewinnego i rozkazał wypuścić go z więzienia.

Hr. Forbin przedsięweźmie w krótce podróż do Sycylii, w celu dochodzenia iak w Lewancie starożytności i sztuk nadobnych.

W departamencie Gardy, w którym znayduie się wiele starożytnosci, ustanowiony bydź ma architekt z zleceniem zachowania od pad ku dawnych pomników.

Wygnańcy Arnault, Felix Desportes i Harel powrócili tu z Bruxelli, a Bory St. Vincent iest oczekiwany.

Narodowy kalendarzyk na r. 1820, w którego każdym d iu przywiedzione iest urodzenie sławnego Francyi męża tak wielki znalazł pokup, iż powtórnie go drukuią.

P. Bignon wydaie dzieło o zasadzie i skutkach wygnania, które niecierpliwie iest oczekiwane.

Podług iednego z tuteyszych dzienników Ministrowie ch ą podać się maiscą izbom nową ustawę o wyborach zrobić popularnieyszą. Liczba deputowanych ma bydź podwoioną, wiek 30 lat do bycia obranym zniżony, i w przypadku śmierci Króla izby maią mieć prawo zgromadzenia się bez zwołania w dni 14. Podział obieraczów na dwie klassy, bogatszych którzy 600 Fr. i uboższych, którzy 300 Fr. podatku opłacaią, nie przypadnie narodowi zapewne do smaku.

Bawiący tu Xże Paweł Wirtembergski odebrał d. 23 b. m. od Króla brata swoiego wiadomość, iż zdięty iest sekwestr z iego appanażów i własności, i wezwany razem iest do zasiadania w wyższey izbie zgromadzenia stanów.

Podług doniesień z Madrytu Jenerał Morillo, naczelny Wódz w połud owey Ameryce, żąda przez swoiego Adjutanta przysłania mu iak nayprędzey woyska, ammunicyi, i t. d. — Jedno z pism publicznych donosi o Ferdynandzie VII Królu Hiszpańskim, co następuie: Ferdynand nie prowadzi wielkiey okazałości. Jego życie tak iest proste, iak prywatnego człowieka. Wstaie bardzo rano. Po śniadaniu wyieżdza bez gwardyi i liberyi. Sprzężay iego iest zarówno prosty, iak iego ubiór. Często chodzi na śniadanie do Xiążąt Hiiar i Frias. Często poświęca część dnia odwiedzaniom publicznych zakładów, szkół i fabryk. W pałacu rozmawia z swoiemi Ministrami i trudni się sprawami rządu. O godzinie 12 iada obiad i przyymuie potem osoby maiące przystęp do Dworu. Często przechodzi się sam lub z kapitanem gwardyi po Prado. W wieczór bawi się muzyką Zaprasza na nią damy i mężczyzny i grywa często na fortepiano, który instrument bardzo lubi i dobrze na nim gra. Często idzie na teatr, lecz zawsze w czas się spać kładzie.

Z Bruxelli d. 30 Grudnia.

Woda w wszystkich rzekach kraiu naszego z powodu deszczu i stajenia śniegu znacznie się podniosła; w niektórych mieyscach z koryt wystąpiła, a w innych grozi zerwaniem grobel.

Podług listów z Batawii pod d. 9 Czerwca w lasach tamteyszych znaleziono dzikiego człowieka, który zdaie się, iż w młodości w nich się zabłąkał, i teraz okazuie mieć lat 30. Nie mowi żadnym ięzykiem, ale rycze i szczeka iak pies. Do biegu używa rąk i nóg, i iak tylko postrzegł człowieka wdrapał się na drzewo, z iedney gałęzi na drugą iak małpa skakał, a gdy postrzegł ptaka lub zwierze, rzadko uyść mu potrafiło. Dotąd nie mogą go do zwyczaynego życia i pokarmów ludzkich przyzwyczaić.

Odrzucenie przez drugą izbę Stanów jeneralnych proiektów skarbowych sprawiło w Amsterdamie i innych handlowych miastach powszechną radość.

Z Włoch d. 24 Grudnia.

Oyciec S. odbył d. 17 b. m. w pałacu Kwirinalnym konsystorz, na którem ogłoszone zostało mianowanie na sześć arcybiskupstw i 8 biskupstw. Pomiędzy pierwszemi znayduią się arcybiskupstwo Granu, na które Biskup Siedmiogrodzk Rudway Divic Vitala, i arcybiskupstwo Warszawskie, na które Biskup Sandomirski Hołowczyc wyniesionemi został. — Sławny Angielski wizerunkowy Malarz Lawrence, ukończywszy przedziwnie obraz w całey wielkości Oyca S dla Xcia Rejenta Angielskiego, opuścił Rzym. Przy pożegnaniu zamowił Oyciec S. dla siebie u niego wizerunek Xcia Rejenta. — Kwakier P. Steeven zwiedzaiący po Włoszech więzienia, miał w przeszłym tygodniu posłuchanie u Oyca S. Aże nie mógł bydź w kapeluszu wpuszczony, a sam go podług przepisów iego Religii zdiąć nie mógł, podał zatem myśl, aby mu go kto zdiął w przed pokoiu, co P. Capaccini z sekretaryiatu stanu uczynił. — Xiężna Łukieska ziechać wkrotce ma do Rzymu, wysiąść do pałacu Kardynała Ercolani i aż do Wielkiey nocy zabawić. — Nowe bohaterskie poema Lucyiana Bonaparte w dwoch częściach ma tytuł: "La Cirneide,, od głownego Bohatyra Cirnos, założyciela pierwszey osady na wyspie Korsyce. —— Antykwaryiusz w Rzymie Nibby wydał w tym roku dzieło o starożytnościach Rzymskich, w którem wielu starożytnem rozwalinom nadaie inne nazwiska, iak dotąd nosiły. Nie pamiętaią ieszcze, aby pod którym Papieżem tyle starożytności zprowadzono z Egiptu do Rzymu, iak pod teraźnieyszym. Rzymianin Guidi z zlecenia Oyca S. sprowadził ich mnostwo z różnych okolic Egiptu, a mianowicie z okolic dawnych Tebów, które przez Arabów wykopać tam kazał.

Lubo Wezuwiusz wyrzuca iuż od 13 miesęcy lawę, wszelako wyrzut iego raczey się zwiększa, niżeli zmnieysza. D. 25 Listopada był daleko większy, niżeli przez cały czas w przeciągu dwóch lat. Zaczął się przy błyskawicy, ulewie, śniegu, gradzie, południowym wichrze i grzmotach. Dnia poprzedzaiącego wychodził z otchłani huk, który całą okolicę strachem przerażał; o godzinie 4 z rana był naymocnieyszy, któremu towarzyszyło wstrząśnienie ziemi, które aż w Neapolu czuć się dało. Przed ostatnim tym gwałtow-

nym wybuchaniem uważał P. Gimbernat z barometrem naywyższy punkt góry Wezuwiusza, i znalazł, iż od Stycznia r. z. przez częste zapadania zniżyła się przeszło o 60 stóp. Teraz ieszcze się bardziey zniżyła, bo ten punkt, który uważał, zapadł się we dwa dni potem.

Z Kopenhagi d. 1 Stycznia.

Z powodu nizkiey ceny żyta, dla zakazu do Anglii i wysokiego cła w Szwecyi, przez co rolnik zostaie w kłopocie, Rząd nasz myśli także zabronić na czas iaki wprowadzania zboża do Danii. Ze wszystkich miast Duńskich iedna tylko Kopenhaga sprowadza z zagranicy zboże, to iest do 30,000 beczek żyta i przenicy, z których do 20,000 iest w kraiu spotrzebowanych.

W święta Bożego Narodzenia wytłuczone tu znowu zostały pierwszym kupieckim Zydowskiem domom okna. Policyia dochodzi ściśle sprawców tey zdrożności.

Od brzegów niższey Elby d. 31 Grudnia.

Królewic Angielski Xże Kambrydgi, iako Wielkorządca i Pełnomocnik Xcia Rejenta, otworzył d. 28 powszechne zgromadzenie stanów Hanowerskich. W zagaiaiącey mowie wyraził między innemi: Z Patentu Królewskiego pod d. 7 b. m. wiadome wam są, Mci Panowie, zasady, które Xże Rejent uznał zapotrzebne względem konstytucyi i zgromadzenia stanów postanowić. Xże Rejent nie miał na widoku zaprowadzenia nowey i iedynie na teorycznych zasadach opartey konstytucyi, ale poczynienia w dawney odmian, iakich doświadczenie, okoliczności i dobro kraiu wymagało. Podział zgromadzenia na dwie izby zgodny iest z duchem Niemieckich, a nadewszystko oyczystey konstytucyi, i potrzebny dla tem większego zgłębienia ważnych spraw kraiowych. Lecz nie sądcie, zacni Repzezentanci królestwa, ażeby waszych naradzeń różne były cele. Xże Rejent spodziewa się po waszey miłości do oyczyzny, iż nie zapomnicie, że nietylko wasze osoby, wasz stan, wasze gminy, wasze prowincyie, ale bez wyiątku wszystkie klassy mieszkańców królestwa reprezentuiecie, a zatem wszystkie poiedyńcze życzenia poświęcać powinniście dobru publicznemu. — Przyiemną dla was musi bydź rzeczą, iż dotąd żaden Hanowerczyk nie dał powodu do użycia postanowionych środków dla zachowania przeciw spiskom związku Niemieckiego. Połączcie więc usiłowania wasze z Rządowemi, aby spokoyność, dobre mienie tak w ogóle, iak i poiedyńczo coraz bardziey wzrastały. — Przez chwalebną czynność i gorliwość dotychczas we zgromadzenia zostawiły wam nie ieden ważny przedmiot do zgłębienia, a nadewszystko potrzebne iest zaprowadzenie zastósowanego do potrzeb kraiu systematu podatkowania. Xże Rejent pragnący ile możności zmnieyszyć ciężary kraiu, postanowił pomnieyszyć woysko, ile tylko obowiązek związkowy i utrzymanie porządku w kraiu dozwalaią — Po skończoney mowie oddalił się Xże do swoiego pałacu.

Wartość wprowadzonych do Sztokólmu w r. b. towarów wynosiła 5 mill. 55,028, a wywiezionych 4 mill. 915,478 talarów.

DODATEK DO Nro 5. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 16 STYCZNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Londynu d. 29 Grudnia

Wczoray w wieczór powrócił Xże Rejent z Brighton do Carltonhouse.

Obie izby parlamentu do 24 b. m. trudniły się uchwaleniem reszty wiadomych billów. P. Jrwing wniósł do niższey izby prośbę podpisaną przez znaczną liczbę pierwszych kupców i bankierów Londyńskich, w którey wystawiaią nędzę, w akiey oni i większa część mieszkańców kraiu znayduią się z powodu upadku handlu i rękodzieł. Proszą, aby izba zastanowiła się iak nayprędzey nad przyczynami tey nędzy i przedsięwzięła środki do zapobieżenia oney. Lord Castlereagh rzekł na to: iż Ministrowie chętnie przychylą się, gdyby kto podał w tey mierze dogodny wniosek. Sądzi iednak, iż nic bardziey handlowi nie szkodzi, iak wątpliwość względem wypłat gotowizną banku. Prośba przyiętą została i kazano ią drukować. Na wniosek Lorda Castlereagh zawiesiła potem izba posiedzenia swoie do 30 Grudnia, odkąd ma bydź parlament do 15 Lutego odroczony.

Rozchodzi się pogłoska, że wkrótce o parlamentu wniesianem bydź ma: zmnieyszenie długu narodowego o trzecią część, co zniżyłoby trzech procentowe papiery na 40 za 100. Daley głoszą, iż na maiętnych właścicielów nałożony bydź ma podatek od maiątku po 25 od 100. Drugi srodek iest daleko łatwieyszy do uskutecznienia, niżeli pierwszy.]

W Paisley przy Glasgowie zaszły znowu zaburzenia. Reformatorowie odbili na ulicy urzędnikom policyi uwięzionego człowieka, woysko znieważyli i dom ieden złupili. W Newcastle zaszły podobneż zaburzenia przez pospólstwo. Konstablowie nie byli w stanie przywrócić porządku, musiała im na pomoc dragoniia przybydź. Kilka iednak godzin upłynęło, nim potrafili pospólstwo rozpędzić; co go z iednego mieysca spędzono, to zebrało się znowu w drugiem i naigrawało się z woyska. Dopiero przywróconą została spokoyność, gdy pochwycono herszów. Jak tylko nowe ustawy będą miały moc prawną, będą Ministrowie pewniey mogli utrzymać spokoyność w kraiu. — Nowy Lord Namiestnik zachodniego

hrabstwa Iorkshire, Lord Lascelles, donosi, iż w Leeds i iego okolicy panuie spokoyność.

W Irlandyi, gdzie powiększey części przywrócona iest spokoyność, zwierzchności w zachodnich prowincyiach maią zawsze baczne oko, aby nie odnowiły się zaburzenia. Xięgarze i właściciele drukarń w Dublinie podali parlamentowi przełożenie przeciw ograniczeniu wolności druku.

Admiralicyia niema żadnych nowych doniesień od wyprawy do bieguna północnego i pewnie tam zimować będzie.

Były nasz poseł w Peterzburgu, Lord Cathcart, powrócił tu wczoray z swoią rodziną.

Gazeta Goniec wyraża: Nędza publiczna w Anglii pochodzi podług Brougbama z zbyteczney ludności; podług Ricardo z wywiezienia z kraiu kapitałów, podług Waithmana z systematu podatkowego; podług Burdetta z frymarczenia miasteczkami; podług Tierney z niedostatku Ministrów z partyi Wigów; podług Baringa z braku krążącey gotowizny; podług Cobbetta z używania herbaty; podług Hunta z używania kawy; podług Watsona z ubostwa. Rzeczona Gazeta twierdzić nie może, że wszyscy błądzą; każdy z nich podaie swoie zdanie względem nędzy powszechney; ale gdzież szukać główney iey przyczyny? Niemiec potrafi tylko to pytanie klasyczniey rozwiązać. — Naywiększą przyczyną nędzy iest dług kraiowy!

Prywatny list Londyńskiego Bankiera do swoiego korrespondenta w wielkiem handlowem mieście (Frankforcie nad Menem) zawiera co następuie: Postrzegam z niechęcią, że dzienniki wasze zachodzące teraz u nas zdarzenia, bardzo powiększaią i przeistaczaią. Gdy łatwo stacby się mogło, że osoby, które w naszych bankach pieniądze złożyły, z obawy nie wypłaty, sprzedaćby z wielką stratą swoie papiery mogły, przeto uznałem bydź potrzebą, a nawet koniecznością uwiadomić WPana dokładnie i obszernie o wszystkiem, co się u nas aktualnie dzieie, częścią dla zmnieyszenia obawy, która u was panuie, częścią dla usunięcia iey zupełnie, i co mi ieszcze milszem, dla przekonania WPana, że nasze banki tak są pewne i tak dobrze stoią, iak dawniey stały. — — Kto słucha wieści stałego lądu, ten wierzyć koniecznie musi, iż grozi nam rewolucyia, przeciw którey, Bogu dzięki, iesteśmy przecież zupełnie zabezpieczeni. Za przeczyć wprawdzie nie można, aż by liczne zgromadzenia ludu nie były zatrważaiącemi; ale zapatrzywszy się na osobisty charakter trzech lub czterech ludzi, (bo zawsze ciż sami na tych zgromadzeniach przewodniczą) tedy przekonać się można, że te zgromadzenia nie są tyle niebezpiecznemi, ile ie wieści podaią. Hunt od początku z bur eń okazał bardzo podstępny charakter, i tyleobarczył się porękoymiami, iż nie przyiętoby iuż żadney od niego. Thistlewood był dawniey porucznikiem morskim, i za złe sprawowanie się został oddalony. Preston iest szewc i piiak. Watson zbankrutowany Aptekarz. Nie słyszano wcale o tych ludziach, aż gdy ustanie handlu, pociągnęło za sobą ustanie fabryk i mnóstwo robotników pozbawionych pożywienia, zaczęło się gromadzić, ci korzystaiąc z teyl okoliczności, stanęli iako mowcy na ich czele. Ustanie handlu po zakończeniu 25 letniey woyny, podczas którey Anglia miała pra-

wie wyłączny całego świata w ręku swoich handel, łatwo przewidzieć można było, i właściwy pokoy dopiero w ten czas nastąpił, gdy woyska sprzymierzone ziemię Francuzką opuściły. Byliśmy świadkami podobnych okoliczności za czasów Wilkes, Lorda Gordona i przed kilkoma laty, gdy zbuntowali się maytkowie na flocie w Shernes, a przecież żadne z tych zdarzeń nie pociągnęło za sobą nieprzyiemnych skutków. Podobnież i teraz nie obawiamy się żadnych następności. Pokładamy nieograniczone zaufanie w środkach, które nasz Rząd przedsięwziął, w sposobie myślenia znakomitych naszych mężów, i przekonanemi iesteśmy, iż zaburzenia przytłumione zostaną bez nayrnnieyszego uszczerbku kraiu i konstytucyi. Ostatnie zgromadzenie ludu w Londynie wcale było nieznaczące; składało się tylko z 2 do 3000 ludzi z nayniższey klassy, i to więcey z ciekawości, iak należenia do niego. Oprocz tego wszczęła się niezgoda pomiędzy naczelnikami ludu; Huntowi zarzucono przywłaszczenie sobie niektórych pieniędzy, z czego nie oczyścił się zupełnie. Z przedsięwziętych przez parlament środków okazuią się zbawienne skutki, a gdy i reszta billów przyięta zostanie, przywrocżona pewnie zupełna spokoyność zostanie. — Spekulanci podnieśli przed nieiakim czasem do nadzwyczayney ceny nasze papiery; lecz ten wybieg nie mógł trwać długo; wraciły zatem do prawdziwego stosunku. Lubo papiery nasze tak są pewne iak dawniey i wcale się o nie nie targamy, nie sądziemy iednak, aby się prędko podniosły.

Podług listu z Rio Janeiro pod d. 5 Października rozeszła się tam wieść o usiłowaniu uwolnienia Bonapartego. Na pocztowym Angielskim okręcie nadeyść miały do Gubernatora wyspy S. Heleny i stoiącego tam Admirała rozkazy, które z pierwszego weyrzenia zdawały się bydź prawdziwe; ale gdy wzięto ie podług instrukcyi pod tayne proby, okazały się zmyślonemi. Podług tych rozkazów miano zaraz przewieść więźnia na przylądek Dobrey nadziei, którego zapewne w drodze zamyślano odbić. Bogaci stronnicy Bonapartego w północney Ameryce uzbroić mieli na ten koniec 5 wielkich korsarskich okrętów, samemi Francuzami osadzić i znaczną im nagrodę za uwolnienie go przyrzec.

Rząd Buenos - Ayres nakazał zaiąć dobra wszystkich Hiszpanów, którzy bez pozwolenia oddalili się z tey Rzptey. Tenże Rząd nakazał okrętom swoim zabierać wszystkie neutralne okręty, które znayduią się w służbie Hiszpańskiey i za dobrą uznawać zdobycz. Korsarze otrzymaią w nagrodę połowę wartości woiennego lub przewozowego okrętu, który zabierą lub zatopią, i oprócz tego za każde działo 500 piastrów. — Nie potwierdza się wiadomość o zmianie Rządu Rzptey Wenezueli w Angosturze. — Ostatnie doniesienia Jenerała Paez opiewaią, że opasał San Fernando de Apure, i że Morillo nie posiada iuż iak 3000 ludzi.

Od brzegow Menu d. 31 Grudnia.

Dobre przyięcie przez Rząd Pruski deputacyi od związku handlowego sprawiło w południowych Niemczech powszechną radość. Wielką teraz pokładaią nadzieię w postanowieniach kongressu Wiedeńskiego, dokąd udać się także miała deputacyia od rzeczonego związku. Rządy południowych Niemiec tak maią

bydź za powszechną wolnością handlu, iż Bawaryia, Baden i Wirtemberg rozpoczęły pomiędzy sobą układy względem iednakowego systematu celnego, na przypadek, ieżeliby kongress powszechnych prawideł nie przepisał, o czem iednak wątpić nie można.

W Mittenwald w Bawaryi d. 20 Grudnia o 55 minutach na 7mą z rana czuć się dało powszechne wstrząśnienie ziemi, które w kierunku od południa ku północy do 8 sekund trwało. Kołysanie tego tak było mocne iak d. 10 Kwietnia r. b. Obrazy na ścianach trzęsły się, a ptaki w klatkach nie mogły się na swoich prętach utrzymać. Wiatr był od południa wolny, powietrze po 5 dniowych deszczach wilgotne; ciepłomierz Reaumura okazywał 4 stopnie nad zero, a barometr nad odmienną pogodę 2 stopnie. D. 22 poskoczył pierwszy przy ciągle południowym wietrze do 7, a drugi do 6 stopni.

Miasto Neuwied znaydowało się w czasie świąt Bożego narodzenia całe w wodzie. Mieszkańcy uciekać musieli z niższych piętr na wyższe. Żaden piekarz nie mógł chleba piec, ani rzeźnik bydła bić. Niższa klassa ludu byłaby głód cierpiała, gdyby ludzki Xże nie zasilał ią był chlebem i mięsem. Od r. 1784 nie był Ren tak wysoki iak teraz.

Goniec Rossyyski przeprawiaiąc się d. 25 przez Nidę zatopił się; konie, wózek i torbę z listami porwała woda, on sam zaledwo się wpław wyratował.

Nayuiększe stopnie Zimna °

Dnia	9 Stycznia r. b.	Stopni	Zimna		20,0
— 10	—	—	—	—	20,0
— 11	—	—	—	—	17,2
— 12	—	—	—	—	17,0

D. 13 b. m. postrzeżony był Teleskopem na tuteyszym Obserwatoryum pierwszy raz Kometa o 6 godzinie rano nad włosami Bereniki. (*)

(*) Obacz Obraz Konstellacyi w Xięgarniach Maja i Grabowskiego.

DONIESIENIE

W dniu 24 Stycznia 1820 r. od godziny 9 ranney do 12 południowey, a od 2 do 5 po południu i w dni następne, aż do ukończenia w Krakowie przy ulicy Poselskiey pod L. 195 obok pałacu Wielopolskich, meble pokoiowe i sprzęty domowe, tudzież suknie męzkie, pasy iedwabne i lite, tołuby siwych baranków nowe, kołnierz w błamie nie używane, sukna po kilka łokci rożnego koloru i gatunku, dywany, bielizna, porcelana, landszafty, i t. d. Cukierniczka srebrna ważąca łutów 22, łyżeczek od kawy siedm sztuk i kochełka iedna ważące łutów 17. W ogóle srebra łutów 39, to wszystko w drodze exekucyi sprzedawane będzie. Dan w Krakowie d. 13 Stycznia 1820 r.

Kawecki Kom: Sąd:

W dniu 18 Stycznia 1820 r. o godzinie 10 przed południem w Krakowie przy ulicy Franciszkańskiey pod L. 221 w Kancelaryi Komornika odbędzie się licytacyia dochodów z dołu i pierwszego piętra domu murowanego w żydowskim mieście na Kazimierzu pod L. 25 położonego, na lat trzy od dnia 18 Stycznia 1820 r. poczynaiąc.

Zaś w dniu 24 b. m. i r. o godzinie 8 ranney w teyże Kancelaryi dochody z wyszynku tronków wódki i piwa w domu L. 180 przy ulicy Grodzkiey prowadzonych na rok ieden wypuszczonemi zostaną. W Krakowie d. 11 Stycznia 1820 r.

Kawecki, Kom. Sąd.